

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 18/11/2025

Sayfa: 1

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

MİLLÎ DAYANIŞMA, KARDEŞLİK

VE

DEMOKRASİ KOMİSYONU

17'nci Toplantı

18 Kasım 2025 Salı

Gündem:

- İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın sunumu (Kapalı Oturum)
- Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in sunumu (Kapalı Oturum)
- Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanı İbrahim Kalın'ın sunumu (Kapalı Oturum)
- Soru ve cevap işlemi (Kapalı Oturum)

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 18/11/2025

Sayfa: 2

MİLLÎ DAYANIŞMA, KARDEŞLİK VE DEMOKRASİ KOMİSYONU

18 Kasım 2025 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.22

BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ

----- 0 -----

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın milletvekilleri, değerli basın mensubu arkadaşlarım; Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonumuzun 17'nci Toplantısını açıyorum.

Toplantı yetersayımız vardır, çalışmalarımıza başlıyoruz.

Öncelikle, sözlerimin başında, geçtiğimiz hafta Gürcistan'da elim bir kazada kaybettiğimiz 20 kahraman askerimize Allah'tan rahmet diliyorum; ailelerine, sevenlerine, Türk Silahlı Kuvvetleri camiasına ve bütün milletimize başsağlığı diliyorum. Şehitlerimizi aziz vatanımızın mübarek topraklarına defnettik, Allah makamlarını ali eylesin, mekânlarını cennet eylesin.

Aynı şekilde, Hırvatistan'daki uçak kazasında kaybettiğimiz pilot kardeşimize de Allah'tan rahmet diliyorum; ailesine, sevenlerine ve camialarına başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun oldukça önemli bir toplantısında daha ilk günkü inancımız ve kararlılıkla buluştuk, bir araya geldik. Komisyon üyeleri olarak bir araya gelirken ülkemizin dört bir yanından yükselen desteği ve dayanışma iradesini yürekten hissettiğimizi bir kere daha ifade etmek isterim. Kurduğumuz bu Komisyon, müzakere ve istişareyi büyüten bir masanın etrafında bir araya gelmemizi sağlıyor. Bu masada, sesini yükseltenler değil, sözünü kurmayı ve herkese anlatmayı bilenler kendine yer buldu, yer bulmaya devam edeceklerdir. Burada her kesimden insanımızı dinliyoruz ve anlamaya çalışıyoruz. Halkın sesine kulak veriyoruz, sorunların kaynağına iniyor, çözümü ilkelerde ve kurumlarda bulmak için gayret sarf ediyoruz çünkü dinlemeden adalet olmaz, anlamadan kardeşlik güçlenmez ve demokrasimizin standartları yükselmez. Davet ettiğimiz akademisyenlerin, sivil toplum temsilcilerinin ve kanaat önderlerinin anlattıklarından dersler çıkarttık. Dile getirilen her fikir ve yazılan her not bizim için yol gösterici oldu. Türkiye'nin her köşesinden gelen katkılar, çalışmalarımızın

milletin ortak eseri olduğunu açıkça ispat etmektedir. Her kesimden temsilcinin ve her düşünceden vatandaşımızın Komisyona yönelttiği ilgi çalışmalarımızın millî bir gayretin eseri olduğunun da açık bir kanıtıdır.

Komisyonumuz, müşterekleri büyütüyor ve aykırılıkları, ayrılıkları azaltmaya çalışıyor; çatışmayı değil uzlaşmayı, kutuplaşmayı değil karşılıklı rızayı esas alarak çalışıyor. Milletimizin iyi niyetini, toplumun vicdanını ve hukukun ölçüsünü dinliyoruz. Dinleyen bir Meclis aslında güçlü bir Meclis demektir. Müzakere ve istişare eden Meclis, çok şükür, milletin gönlündeki yerini de tahkim ediyor. Gerçekleşen oturumlar Meclisimizin bir müzakere yeri olduğunu da güçlü bir şekilde ortaya koyuyor. Burada üretilen her fikir daha da güçlenmesini istediğimiz demokrasimizin bakım ve onarım işçiliğidir. Bir yandan da arızalı dil ve üslubu tamir ediyor ve toplumsal güveni artırıyoruz.

Başından beri yürüttüğümüz tüm çalışmalar, Türkiye'de uzun yıllar acılar ve kayıplar üreten terör eylemlerinin artık sona erdiği yeni bir dönemi işaret ediyor. Bu hayırlı gelişme, geniş bir mutabakatla, söz birliğiyle ve oy birliğiyle alınan kararlarla bugüne kadar gerçekleştirilmektedir. Eşit yurttaşlık bilincini güçlendirmek, hukukun üstünlüğünü günlük hayatın standardı hâline getirmek, yerelden merkeze ve merkezden tüm bölgeye kardeşlik dilini taşımak istiyoruz. Hedefimiz, ifade özgürlüğünü büyüten, güvenlik ile özgürlük arasındaki dengeyi akılla ve ölçüyle işleten güçlü bir Türkiye'dir. Devletin vakarını ve siyasetçinin nezaketini ve milletin itibarını korumak hepimizin ortak görevidir. Meclisimiz, sesi çok çıkanın değil, milletin iradesinin merkezidir; bunu hatırlatmak isterim. Milletimizin vekilleri, güçlü bir çoğunlukla, ittifak hâlinde sürece destek vermektedir. Bu birliktelik Meclisin asıl gücünü ve milletin iradesini ve birliğini yansıtmaktadır.

Tüm iyi niyetimizle çalışırken ölçü ve izandan uzak çevrelerin kullandığı haksız ve çirkin ithamları da üzümlerle takip ediyoruz. Meclisin ve milletin mücadelesine gölge düşürmeye çalışan dilden medet umanlara buradan sesleniyorum: Komisyonumuza dönük ağır yaftalar sadece seviyenizi gösterir ve siyasetin kalitesini düşürür. Kimden gelirse gelsin, iftira ve hakaret aslında fikrin yoksullaşması demektir. Ülkesini seven siyasi rakibini "düşman" diye tarif etmez. Biz şahıslarla değil fikirlerle konuşuyoruz, iftirayla değil fikirlerle tartışıyoruz. Kimlerin birlikteliğimizden rahatsız olduğunu, kimlerin dayanışmamızı küçültmeye

çalıştığını gayet iyi görüyoruz. Birliğimize yönelen her saldırı bizi daha da kenetliyor. Buradaki birlik, sadece Komisyon üyeleri arasındaki birlik değil, Türkiye'nin, 86 milyonun kader birliğidir. Kimliklere ve değerlere saygı doğrudan vatana sadakattir. Eleştiri haktır, bunun için hakareten de ari olması şarttır. İstişare cesaret ister, kavga etmek ise kolaydır. Bizim yolumuz, devlet ciddiyetinin sözün adabıyla bütünleştiği yoldur. Komisyonumuz, Türkiye'nin geleceğini birlikte şekillendiren bir çerçeve sunuyor; akademiye, sivil toplumu, kamuoyunu aynı hedeflerde buluşturuyor, önerileri de etkiden faydaya, maliyetten sürdürülebilirliğe kadar akılcı bir süzgeçten geçiriyor. Komisyon çalışmalarını tamamladığında toplumda yargı süreçlerinin öngörülebilirliğinin artacağına yürekten inanıyorum. Temel hak ve özgürlüklerin gündelik hayattaki karşılığı da hiç şüphesiz güçlenecektir. Yerelde huzurumuz büyüyecek, ulusal düzeyde güven tesis edilecek ve siyasi rekabet medeni ölçüler içerisinde kalmaya devam edecektir.

Değerli arkadaşlarım, birbirimizin yükünü hafifletirsek Türkiye'nin yükü hafifler, kardeşlik büyürse krizler küçülür, hukuk işlerse adalet yerini bulur. Meclisimiz güçlendikçe vatandaşlarımız daha rahat eder. Biz bu görüşleri birer temenni olarak değil hedef olarak ifade ediyoruz. Komisyonun kazanımları demokrasi kültürümüzü derinleştirmektedir. Bizim yürüttüğümüz süreç toplumsal huzurun, barışın ve kardeşliğin kurumsallaşmasıdır. Bugün artık görüyoruz ki halkın sesi Mecliste yankı buldukça kardeşlik dili hayatın her alanına sirayet etmektedir çünkü demokrasi bir arada yaşama ahlakıdır; adaletin, hoşgörünün ve dayanışmanın ortak zeminidir.

Nihayetinde, Komisyonumuz milletçe kurduğumuz büyük bir sofranın siyasal mutfağıdır. Burada hazırlanan her öneri o sofraya konulan helal bir lokmadır. Bugün 550'den fazla milletvekilini temsil eden 11 siyasi parti yüzde 90'ın üzerinde bir temsil oranıyla aynı hedef etrafında buluşmuştur. Bu tablo, demokratik olgunluğumuzun, siyasi aklımızın ve toplumsal bilincimizin en güçlü delilidir. Komisyonumuz büyük uzlaşının kurumsal ifadesidir. Millî dayanışma, kâğıt üzerinde bir kavram değil ülkemizin vicdanında ve Meclisinde yeşeren bir hakikattir.

Evet, engel çıkarmaya çalışanlar olacaktır. İçeriden ya da dışarıdan, kimisi şahsi hesaplarla, kimi makam kaygısıyla bu süreci durdurmak isteyenler de ortaya

çıkabilecektir. Ülkemizin yolunu kesmeye çalışanların gayretleri milletin iradesinin duvarına çarparak dağılacaktır. Biz hızlı ama düşünerek ve derinlemesine ilerlemeyi sağlıyoruz. Bölgesel dengelerin, uluslararası dinamiklerin bu kadar hızlı değiştiği bir dünyada Türkiye'nin sözünün gecikmesi düşünülemez. Bu nedenle, Komisyon, her aşamasında hem ilkesel hem de pratik bir denge gözeterek ilerlemektedir. Her adımda ülkemizin, bölgesinde barış ve istikrarın merkezi olma misyonunu güçlendiren bir vizyonla hareket ediyoruz. Siyasi rekabeti tamamen medeni çizgilere taşıyacağız. Kurumlarımızın itibarını günlük tartışmaların insafına bırakamayız. Devlet, vatandaşının safında durdukça vatandaş, hakkını devletin güvencesinde bilecektir. Kalıcı barışı büyüteceğiz, ortak iyiliği kurumsallaştıracacağız. Temel konularda geniş mutabakat, farklı görüşlerde ise medeni rekabet içinde istikrarlı uzlaşma yöntemini sürdüreceğiz. Siyasette yeni normalimiz uzlaşma kültürü olmalıdır. Elbette tartışacağız ama saygıyla konuşacağız, elbette yarışacağız ama kurallarla ilerleyeceğiz, eleştireceğiz ama hakkaniyeti elden bırakmayacağız. Dilimiz birbirimizi incitmeyecek ve hukukumuzu zedeleyemeyecektir. Birimize yapılan haksızlık hepimize yapılmış demektir. Dillerin buluşması ülkenin barışını kuracaktır, kararlar kadar üslup da bir devlet işidir. Biz kimseyi dışlamadan ilerlemek zorundayız. Kimseyi kaybetmeden kazanmak, kimseyi ötelemeden merkezde tutmak durumundayız. Siyasetin değeri toplumun bir arada olması maharetinden geçer. Devletin ağırlığı adaletin terazisinden, Meclisin itibarı da sözün kalitesinden geçer. Yolu açık, yöntemi şeffaf, iradesi sağlam bir çalışmayı yürütüyoruz. Nefret diline asla teslim olmayacağız. Hukuku yıpratana popülizme asla geçit vermeyeceğiz. Her itirazı kayda geçireceğiz. Devlet ciddiyetini gündelik tartışmaların insafına bırakmayacağız. Türkiye'yi hem bölgemizde hem de dünya çapında daha güçlü, saygın ve itibarlı bir konuma taşıyacağız. Bu Komisyona güç veren irade geçici bir heyecan değil tarihsel bir sorumluluktur. Bu Komisyona güç veren irade geçici bir heves değil tarihsel bir sorumluluktur. Terörsüz Türkiye, terörsüz bölgenin de uzlaşma hedeflerinden biridir.

Dünyanın değiştiği bu fevkalade dinamik dönemde bölgemizde barışın, adaletin ve istikrarın örneği olmak için çalışmalarımızı yoğunlaştırıyoruz. Komisyonumuz bu iradenin siyasi ifadelerinden biridir. Millî dayanışma, kardeşlik ve demokrasi; üçü birbirini tanımlayan, birlikteliğimizin farklı tezahürleridir.

Bugün Türkiye hem kendi içinde hem çevresinde barışın dilini konuşabiliyorsa burada "terörsüz Türkiye" çalışmalarının ve özellikle bu çerçevede Komisyonumuzun katkısı büyüktür. Artık bu ülkede ötekileştirme siyaseti, kimlik kavgası ve ayrılık söylemi asla kök bulmayacaktır. Milletimiz çabalarımızın kıymetini biliyor, vatandaşlarımız ortak değerimizin ve toplumsal iyiliğin arkasındadır.

Bugün buradan milletimize net bir şekilde ifade etmek istiyorum: Bu süreç başarıya ulaşacaktır. Bugün bu sürecin arkasında milletimiz vardır, siz varsınız, Meclisimiz var, akıl var, hukuk var, vicdan vardır. Komisyonumuz ve milletvekillerimiz milletin iradesini taşıma sorumluluğuyla çalışmaya devam ediyor. Bu gayretler geleceğe güvenle bakan ülkemizin umududur. Çalışmalarımız sıradan bir raporla değil tarihe düşülen değerli bir notla tamamlanacaktır. Bu sefer hep birlikte kazanacağız. Bu sefer hep birlikte konuşacağız ve başaracağız. Kaybedenler sadece bozguncular, basiretsizler ve kifayetsizler olacaktır. Allah yardımcımız olsun, sözümüz kuvvetli olsun, yolumuz açık olsun.

Değerli arkadaşlarım, bugünkü 17'nci Toplantımızda İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya, Millî Savunma Bakanımız Yaşar Güler ve Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanımız Sayın İbrahim Kalın'ı dinleyeceğiz.

Komisyonumuzun 3'üncü Toplantısında -biliyorsunuz- Komisyona gelerek sunumlarını yaptılar. O tarihten bu yana kendilerinin kurum olarak sahada yaptıkları gözlemleri dinlemek ve arkasından da sorular sormak, katkıda bulunmak için toplantıyı açıyorum ancak bu toplantının konunun hassasiyeti ve bilgilerin önemi itibarıyla gizli oturum şeklinde yapılmasını, kapalı oturum şeklinde yapılmasını teklif ediyorum, bu teklifi onaylayan arkadaşların da ellerini görmek istiyorum.

Kabul edenler...

MEHMET SALİH UZUN (İzmir) - Ayırarak oylayamaz mısınız Sayın Başkanım? Yani MİT Başkanı kapalı olsun ama İçişleri Bakanı, Millî Savunma Bakanı açık olabilir. Ayırarak oylama yapamaz mısınız?

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - 3 yetkilinin de konuları oldukça önemli, ben de bilmiyorum ne söyleyeceklerini ama içinde muhtemelen sahadaki gözlemleri aktardıkları birtakım hassas bilgileri de taşımaktadır.

Tekraren oturumun kapalı olmasını isteyenler lütfen oylarınızı belli ediniz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 18/11/2025

Sayfa: 7

Kabul etmeyenler... 3 arkadaşımızın itirazıyla oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Evet, oturumu kapalı yapıyoruz.

Bu düzenlemenin gerçekleşmesi için beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:15.38

İKİNCİ, ÜÇÜNCÜ OTURUMLAR (Kapalıdır)

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.26

BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ

----- 0 -----

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Değerli milletvekili arkadaşlarım, Komisyonumuzun 17'nci Toplantısının Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın Hüseyin Yayman, size söz veriyorum.

Buyurun.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerim; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Bugün uzun bir toplantı yaptık. Hepinizin sabrına sığınarak birkaç hususu çok kısa özetlemek isterim. Komisyonumuzun gösterdiği demokratik olgunluk, demokratik sabır ve bütün meseleleri gerçekten özgürce konuşmasını ben sadece Komisyonumuz bakımından değil, Türk demokrasisinin geldiği aşama bakımından ve milletimizin gösterdiği olgunluk bakımından da çok önemli buluyorum.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerim; geçen hafta, Komisyonumuzda bulunan partilerimizin Grup Başkanlarıyla yapılan değerlendirmelerde ortak bir tavır belirtildi, ortak tavır şuydu: Son dönemde, özellikle terörsüz Türkiye Komisyonumuza ve bu Komisyonun şahsında Sayın Numan Kurtulmuş Bey'e yönelik birtakım sakil ifadeler, amacını aşan ifadeler, demokratik olgunlukla ve

hiçbir hürriyet anlayışıyla bağdaşmayacak açıklamalar yapıldı ve yapılan değerlendirmelerde, istişarelerde meselenin sadece Numan Kurtulmuş Bey olmadığı, meselenin Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesine, Komisyonumuzun varlığı ve Türk milletinin bu terörsüz Türkiye Komisyonu ile, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu ile ilgili iradesine karşı bir tavır olduğu konusunda bir değerlendirme yapıldı. Bu değerlendirmeye bağlı olarak tüm Grup Başkan Vekillerimiz bir ortak bildiri ifade ettiler. Ben, izninizle bu ortak bildiriye çok kısa arz etmek istiyorum, sonra da Sayın Başkanımızın ve yüce heyetimizin tensiplerine sunmak istiyorum:

"Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu Ortak Bildirisi

Kapsamlı istişareler sonucunda geniş bir temsil ve uzlaşıyla kurulan Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun çalışmalarını uyum içerisinde sürdürmesinden rahatsızlık duyan bazı kesimlerin Komisyonumuza ve Meclis Başkanımıza yönelik mesnetsiz ithamlarda bulduklarını üzüntüyle takip etmekteyiz.

Bilindiği üzere Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu, siyasi partilerimizin genel başkanlarının iradeleri doğrultusunda 11 ayrı siyasi partiden 51 milletvekilimizin katılımıyla kurulmuştur.

Toplumsal bütünleşmenin güçlendirilmesi, millî birlik ve kardeşliğimizin pekiştirilmesi, özgürlük, demokrasi ve hukuk devleti alanlarında çalışmalar yapmak amacıyla kurulan Komisyonumuzun tek gayesi gelecek nesillere huzur ve barış dolu bir Türkiye bırakmaktır."

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Bir cümle eksik okudunuz Hüseyin Bey, ben hemen tamamlayayım.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) - Bir müsaade edin, bir tamamlayayım, tamamlayayım.

"Şu ana kadar her kesimden farklı fikirlerin serbestçe ifade edildiği ve demokratik olgunluk içerisinde yüksek özveriyle çalışan Komisyonun başarılı olabilmesi için Başkanlık makamının tarafsız ve birleştirici rolü ile Sayın Numan Kurtulmuş'un siyasi nezaketinin ve yapıcı kişiliğinin de büyük bir fırsat olduğunun altını çizmek isteriz.

Komisyon çalışmalarının tamamlanmasına yaklaşılacak bir dönemde herkesin kullandığı dile ve üsluba azami özen göstermesi gerektiğini vurguluyor, başta

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 18/11/2025

Sayfa: 9

Meclis Başkanımız olmak üzere Komisyon çalışmalarında özveriyle sorumluluk yüklenenlere yönelik her türlü ithamın karşısında ortak bir tavırla duracağımızı hatırlatıyoruz."

Sayın Başkanım, bu mesele kişisel bir mesele değildir. Bu mesele, gerçekten... Komisyonumuzun, Türkiye'nin birliği, beraberliği, kardeşliği ve geleceği için ortak duygudaşlık, kaderdaşlık, tarihdaşlık ve vatandaşlık temelinde aldığı inisiyatife bağlı olarak burada belirtilen hususları Komisyonumuzun takdirine arz ediyoruz. Mesele, gerçekten Türkiye'nin geleceği meselesidir. Burada sizin şahsınıza yönelik sataşmalar, o sakil ifadeler sadece size değil, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve dolayısıyla da Komisyonumuza yapılmıştır. O ortak bildiriye ben Komisyonumuzun takdirlerine arz ediyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, biz özellikle Sayın Meclis Başkanımızla yaptığımız bu konuyla ilgili görüşmelerde bir ortak bildiri değil de bir önergenin verilmesini ve bu önergenin oylanması gerektiğini söylemiştik çünkü Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz uzunca bir süredir ortak bir bildiri yayınlamak yerine yani ortak bir A4 kâğıdında buluşup aynı yere imza atmak yerine Mecliste veya Komisyonda bunun oylanmasında tavır göstermeyi daha çok tercih ediyoruz. Bunu da tabii çok uzatmak istemem ama AKP Grubunun özellikle geleneksel olarak dayatmacı tavrının yattığını da bir kez daha belirtmek isterim.

Bu konu özelinde, tabii, Sayın Yayman görüşlerini de kendi görüşlerini de kattığı için bizim içerisinde katılacağımız, katılmayacağımız kimi hususlar olabilir ama bizim buradaki tutumumuz şudur: Sayın Meclis Başkanımıza, nerede olursa olsun, saygı sınırlarını aşan bir tavır veya söz söylenmiş olmasını kabul etmeyiz ama sonuç olarak Komisyonda bir siyasi parti temsilcisinin sınırlarını aşarak bazı şeyler söylemiş olsa dahi bir ceza tazyikine ihtiyaç duyulmaması da bizce demokrasimiz açısından ve ifade özgürlüğümüz açısından isabetli olmuştur. Ben bu önergenin bir ortak bildiri değil de bir önerge olduğunun altını çizmek isterim.

Teşekkür ederim.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın Bakan, buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben on yıldır

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 18/11/2025

Sayfa: 10

Parlamentodayım Sayın Başkanım, on yıldır Mecliste kürsüde neredeyse hiç laf atılmamış bir milletvekiliyim. Siyasi nezakete son derece önem veririm, en sert şeylerin bile doğru üslupla söylenmesi gerektiğine inanan bir milletvekiliyim. Bu noktada size yapılan ağır eleştirileri de doğru bulmadığımı ifade etmek isterim ancak biz politikacıyız, biz en ağır eleştirilere bile tahammül etmek zorundayız Mecliste yani Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları da bu yöndedir. Bize normal yurttaşlara yapılandan daha ağır eleştiriler yapılabilir. Bunlar çok haksız da olabilir ama bu eleştirilere tahammül etmek zorundayız. Ben açıkçası yanlış olmasını düşünmeme rağmen böyle bir ortak bildirgeyle tavır alınmasını doğru bulmuyorum. Biz bir irade koyduk, hepimiz buraya geldik; Âşık Veysel'in bir sözü var: "Koyun kurtla gezerdi fikir başka başka olmasa." diyor. O arkadaşlar farklı düşünüyor, biz başka düşünüyoruz ama ağır da olsa o eleştirilere tahammül etmek zorundayız. Dolayısıyla ben açıkça böyle bir ortak bildiriye doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Peki.

Değerli arkadaşlar, bunu fazla uzatmak istemem. Yani bunun belki ortak bildiri değil de önerge ya da ortak bir metin, ortak açıklama gibi başlığını değiştirerek açıklama demek daha şey olabilir. Önerge çünkü önergede başka bir anlamı var. "Ortak açıklama" gibi bir şey denilebilir. Metni duydunuz, elinde metin olan arkadaşlar var.

Bu metni kabul edenler... Kabul etmeyenler... İttifakla kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, şimdi, önümüzde artık Komisyonumuzun son virajındayız, son düzlüğündeyiz, çok değerli çalışmalar yapıldı. Sayın Kalın Komisyon çalışmalarını değerlendirdiği için ben benzer şeyleri söylemek istemiyorum ama hakikaten bir kere daha mevzubahis oldu. Kendimize de haksızlık yapmayalım, fevkalade önemli bir çalışma ortaya konulmuş oldu. Zor bir süreçten geçiyoruz. Benim başından beri dikkat ettiğim en temel hususlardan biri, bu fikir sofrasına oturmuş olan arkadaşlarımızın bir tanesinin bile buradan ayrılmadan Komisyon çalışmalarını sonuna getirmek ve milletimizin beklediği sonuçları ortaya koyabilmektir. Bu çerçevede artık önümüzde somut işleri yapacağımız döneme giriyoruz. Başta Komisyon çalışmaları kapsamında geldiğimiz noktaların değerlendirilmesi ve bundan sonra düzenlenecek yasal çalışmalar da olmak üzere bütün düzenlemelerin gözden geçirileceği ve ayrıca

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 18/11/2025

Sayfa: 11

bugün de çok daha net bir şekilde gündeme geldiği gibi İmralı Yüksek Güvenlikli Ceza ve İnfaz Kurumuna ziyaretin ele alınacağı toplantıyı yapmak üzere 21...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan...

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Eyvallah, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkanım, evet yani biraz önce MİT Başkanını da dinledik. Gerçekten de bu konuda yani tatmin edici ifadeler kullandı, niçin gerekli olduğu konusunda çok açıklıkla görüşlerini ifade etti. Talepler de var bu konuda ancak ben şuna karşıyım yani bu Komisyonun çalışma yöntemi olarak bugüne kadar yaptığımız yöntem bakımından da doğru olmayacağını düşünüyorum. Bugüne kadar burada dinlenen kurumlara ilgili olarak da bir oylama yapılmadı, bir müzakere de yapılmadı; talepler alındı, karar verdiniz, burada dinledik. Dolayısıyla burada işte sürecin en önemli aşamasında böyle bir görüşme için oylama yapılmasını yöntem olarak bu Komisyonun çalışma amaçları bakımından da doğru bulmam. Siz inisiyatif alın, karar verin ve gruplarla konuşun, üye versinler efendim; bu daha doğru bir yöntem olur.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Neyle ilgili söylüyorsunuz?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Şöyle yani İmralı'ya gidip gidilme konusu.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - İşte onu söylüyorum yani bütün bundan sonraki sürecin ele alınması amacıyla, İmralı Yüksek Güvenlikli Ceza ve İnfaz Kurumu ziyareti de içinde olmak üzere bundan sonraki sürece ilişkin konuların ele alınması amacıyla 21 Kasım Cuma günü saat 14.00'te toplanacağız.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, bu vesileyle öncelikle bir talebimizi bir kez de bütün Komisyon üyelerinin huzurunda tekrar etmek isterim. Daha önce Sayın Ahmet Özer'in yani Esenyurt Belediye Başkanımızın, tutuklu olan Belediye Başkanımızın ve Kürt sorunu üzerinde bütün akademik çalışmalarını, hayatını üzerine kurmuş hocamızın burada konuşmasının yararlı olacağını söylemiştik, talep etmiştik ama kendisinin tutuklu olması dolayısıyla bu olanak olamamıştı. Ama ne mutlu ki hepimize ve Türkiye demokrasi açısından sevindirici bir gelişme olarak kendisi artık tutuklu değil. Dolayısıyla da onun gelip burada konuşmasının önümüze çok ışık tutucu olacağını düşünüyoruz ve bir kez daha buradan bu talebimizi yineliyoruz.

İkinci bir nokta, Sayın Başkan, İmralı'ya gitmek konusuna gelmeden önce

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 18/11/2025

Sayfa: 12

bir konunun altını çizmek isterim. Şimdiye kadar Komisyonumuz gündemini hep kendi belirledi, gündemi son noktada siz belirlediniz ama bizden gelen taleplerle oluşturduğunuz ve biz bu yönergemizi yazarken ve müzakere ederken de siz kişisel kefalet de koydunuz "Sizin taleplerinizi ve gündemle ilgili hassasiyetlerinizi gözeteceğiz." dediniz ve bugüne kadar da böyle davrandınız; teşekkür ederiz.

Şimdi benim sizden öğrenmek istediğim soru şudur: Biz, MHP'nin ve DEM Grubunun İmralı'ya gitmek gibi bir talebi olduğunu biliyoruz. Burada acaba AKP Grubunun da böyle bir talebi var mı, yok mu? Bunun burada ifade edilmesinde yarar görüyoruz.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Evet, arkadaşlar, 21'inde yani bu cuma günü saat 14.00'te konuyu, bütün bu konuları görüşeceğiz, bütün gruplar da kendi görüşlerini orada dile getirecek.

Hepinize iyi akşamlar diliyorum.

Kapanma Saati: 20.42